

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 3. An hinc interceßio sanctorum doceatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Simoni & Andrea. Itaque non connectuntur debitoribus, quia hic Matthæus re-enset, sed quia illis tamen diebus facta sunt.

§. 2. Nati sunt è Bethsaida Ioan. 1. quæ erat vicina Capernaum; vel ergo utraque in vrbe domum habuerunt, vel e contrariis. Verum id perinde est. hoc difficile visum est: Petrum habere domum. Aterius Petrum omnia deseruisse negat, domum enim habuisse, neque enim vocationi domum repugnare. Alii quoque hæretici, cum Ch. istum sequerentur, rerum domesticarum administrationem aliis commississe volunt, ad eas autem rediisse, cum opportunum esset; atque adeo iam Petrum à prædicatione vacuum domum suam rediisse. Equidem quandoquidem constat Apostolos omnia deseruisse, ut se domino vñque abdicarent, quemadmodum & primos Christianos fecisse constat, non fuerit difficile dicere, quomodo domus hæc Petri nominetur, etsi dominus illius non fuerit tum Petrus, alii ita dicunt quod in ea conuerfari soleret. Nonnulli fuisse domum Socrus Petri, ideoque dici etiam Petri, quod ea velut sua, & vñs fuisset, & vtere- tur. Nec illane peregrinum videri debet; Socrus enim ut domi sue fugiens ministravit, id autem domi suæ matrōnæ facere solent, non alienæ. Alioquin domus Petri Bethsaida fuit, quæ exiguæ spacio Capernaum ab erat, proprie vero domus Petri dicitur, quæ aliquando eius fuerat. Ita villam Ciceronis, domum Neronis dicimus, à dominis non quibus iam possidentur, sed quorum aliquando fuerant. Quæ loquenditatio ita visitata est, ut multæ domus à mortuis dominis nomen retineant.

Multo melius & verius Daniel Tossanus suos frequenter arguens, domum in Capernaum vel conductam, vel paternam fuisse, & addit: Nec repugnat eos omnia reliquisse, ut infra dicitur cap. 19. Et tamen domum habuisse, quia forte propriam non fuit. De modo autem omnia relinquendi illo loco disputatur. Nam hic cum fuisset errat, & erroris agnitionem, soluendo sym- pylarum argumenta, insinuat.

QVÆSTIO II.

An Apostoli uxores habuerint?

Petrus Socrum habuit, uxorem igitur habuit. Infert Wolfgangus, non deseruit, ergo retinuit. Nam rem habuit, circumduxit. 1. Cor. 9. Ita de sententia suo loco dicam. sed etiam, Nec scortat illa erant, nec uxores, 1. Cor. 9. quemadmodum mulieres, quæ ex G. illa lecutæ Christo seruebant, nec Christi, nec Apostolorum uxores erant. Quod addit, certe Pontifici citius admittit scortationem vñs Apostolos quam legitimum matrimonium. Sed quare in promptu causæ, ut patrociniatur scortationi sua impudentissima.

Respondet: Hanc vñam esse ex violentis Satanæ machinis, & d. m. nientis viperæ morfu acriorem calumniam, quæ rudes populi in demonis obsequio d. uent. Nos n. ematimonio, nec scortatione Apostolos vñs post vñationem dicimus. Matrimonium sanctum dicimus: scortationem æternis supplicis degentibus, anathema si qua s. foræ vel alienæ scortationi patrociniatur. Si Musculus ille v. l. pilum, non dico boni vñs, sed vel ingenui muris habet; vñum tractatorem Cathol. cum ostendat, qui scortationi patrociniatur. Vxor. Apostolorum cum ipsi & Christo circummisse, nec scriptura dicit, nec vñs hæreticorum tam est impudens, ut hoc profectum. Verum ad alium locum hæc disputatio pertinet.

Ad (*)

Adami Conzen in Enang. Tom. 1.

QVÆSTIO III.

An hinc intercessio Sanctorum doceatur?

§. 1. Apud Lucam pro ea orant, ut ostendant valeant mutuas inter nos preces aliorum pro aliis, nec minus id locum habet in amicis, cum Deo viuētib, quam adhuc in exilio degentibus. Wolfgang. Musculus miratur Catholicos, qui sanctos certos in certis morbis inuocant, quod eodem illi morbo laborarint.

Respondet: Non inuocari eos, quia eodem morbo laborarint, sed quia apud Christum intercedere possunt, & eius potentia nos liberare. Cur autem id fieri soleat in e. u. s. u. t. e. b. r. a. m. i. r. a. c. u. l. a. quæ hoc in genere per eos Deus præstitit. At cur non rogamus eum qui istos sanat? Imò eum rogamus & per nos ipsi. & per eius amicos: an Socrus Petri peccaret, si generum rogaret, ut pro se intercederet? Quicquid porro nobis obici solet, in febrientem illam torquei potest. Cur illi qui cum morbo aliquo, dum mortaliter viuērent, collectati sunt, contra eum præcipue remedia orationum suarum præstent, experiri fideles, quam scrutari malunt. An promptius id agunt, quia quantum sit malum agnoscunt? & non ignari malorum miseris sui currere didicerunt? An hoc factum est, non quod

Morbi sanctorum san-
clorum sa-
nitas mul-
torum.

omnia ab omnibus peti non soleant, sed quod fidentius eos orent, quos eisdem malis aliquando pressos meminere? An Deos suorum electorum, qui bus omnia cooperatur in bonum, etiam aduerfa, infirmitatesque honorare constituit? Nam cum voluerit preciosam esse mortem sanctorum suorum in conspectu suo, quid mirum est, si morbos etiam doloresque eorum voluit esse salutare, ideoque preciosos nobis? Verum de consilio maiestatis æternæ mihi iudicium non sumo, de admirandis auxiliis omnium ætatum historia, atque adeo ipsa nunc templa, & sospitatis anathemata loquuntur. Causam autem, cur hæc, vel illa à sanctis certis petantur, esse miracula constat ex eo, quod docet experientia. Augustinus l. b. i. re tract. cap. 13. Suo tempore facta innumera testatur. Sed non sic accipiendum est, quod dixi, ut nunc in Christi nomine fieri miracula nulla credantur. Nam ego ipse quando istum ipsum librum scripsi ad Mediolanensem corpora martyrum in eadem ciuitate eorum illuminatum fuisse iam noueram, & alia nonnulla, qualia tam multa etiam istis temporibus sunt, ut nec omnia cognoscere, nec ea que cognoscimus, enumerare possimus. Itaque si à me queras, quare hæc ab illis & non ab aliis: item censeo Deo intendas; cur ille hæc per illos, & non illos efficiat. Mihi respondere promptum est, quod in simili respondit Augustinus, cum accusatum & accusatorem ad sepulchrum S. Felicis mitteret, Ep. 137. Elegi, inquit, aliquid medium, ut certo placito se ambo constringerent ad locum sanctum se peregrinatos, ubi terribiliora opera Dei non sanam cuiusque conscientiam multo facilius aperirent, & ad confessionem vel poenitentiam vel timore compellerent. Ubique quidem Deus est, & nullo continetur vel includitur loco, qui condidit omnia, & eum à veris adoratoribus in Spiritu & veritate oportet adorari, ut in occulto exaudiens, in occulto etiam iustificet & coronet. Verum tamen ad ista quæ hominibus visibiliter nota sunt, quis potest eius consilium perscrutari, quare in aliis locis hæc miracula fiant, in aliis non fiant? Multis enim notum est sanctitas loci ubi beati Felici Nolensis corpus conditum est, quo volui ut pergerent, quia inde nobis facilius fidelis usque scribi potest, quicquid in eorum aliquo diuinitus fuerit prolatum. Nam & nos nouimus Mediolani apud memoriam sanctorum, ubi mirabiliter & terribiliter demones consistunt, furem quandam quia ad eum locum venerat, ut falsam vñam d. cipe- ret, compulsum fuisse confiteri furtum, & quod abstulerat

reddere: nunquid non & Africa sanctorum martyrum corporibus plena est? Et tamen nusquam hic scimus talia fieri. Sicut enim quod Apostolus dicit; Non omnes sancti habent doctrinationum, nec omnes habent diiudicationem spirituum; ita nec in omnibus memoriis sanctorum ista fieri voluit ille, qui diuidit propria unicuique prout vult.

Plane eadem ratio est. Deus omnia dat, sed prout vult, si cui dedit, ut mihi opituletur, cur non eum appellem? Calumnia igitur est ideo eos in morbis inuocari, quia eodem ipsi laborarunt, multa sanctorum millia febribus mortua sunt, aut laborarunt, nec tamen ideo inuocamus.

VERSUS 16.

Vespere autem facto, obtulerunt ei multos demonia habentes: & eiciebat spiritus verbo: & omnes male habentes curauit.

QUESTIO I.

Quid vespere fecit?

Vespere accedunt. §. 1. Nonnulli attulisse vespere, quod inter diu non possent praeturbare, aut putarent licitum non esse propter sabbatum. Forte nonnulli pudori consulentes suo, tempus quo minus noscerentur, quaesierunt. Ratio tamen ipsa, & consideratio temporis ostendit hos in vespere reiectos; nam dum multos curat, centurionem accedit, redit, cenat, fama vulgatur, atque ita, ut quisque poterat, suos adducit.

Furiis non sunt. Verbo eicit, ut absoluta potentia significetur. Cicer. 2. Catil. Ego vehemens ille consul, qui verbo ciues in exilium eicio. Quod ego si verbo consequi possem, istos ipsos eicerem, qui hac loquuntur. Hic igitur patiter loquendi modo, & potestatis visu, apparet diuinitas seu increata potentia, qua non orando, sed imperando operatur.

Beza minime audiendus, qui eos coniungit, qui naturali, & a medicis sanabili furore laborabant. Non enim demoniaci illi vocantur, nec a demone obsidentur, ut suo loco dicam.

§. 2. Inter Iudaeos eo tempore multi demoniaci erant, lapsis moribus, & regnante ubique in cordibus demone. Inter Samaritanos plures, & gentes plurimi; & quidem multo tempore deinceps vehementer gentilium corpora, a demonibus vexata sunt. Tertull. in Apolog. videatur, & Hier. in vita Hilarionis.

§. 3. Bullingerus demoniacos ad duos, aut exorcistas negat adducendos, sed custodiendos, & orandum, fore ut exerat Dei auxilium in coru sanctorum.

In caetu Caluini nunquam demon pulsus. Desperabat homo non incautus posse aliquando a se, suisque demones expelli: nos a Patribus edocti, & ad sanctos, & ad exorcistas demoniacos deducimus. Fecerant id olim Christiani in fidei primordiis Act. 19. Virtutes non qualibet faciebat Deus per manum Pauli, ita ut etiam super languidos ferrentur a corpore eius sudaria & semicinctia, & recedebant ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur.

Et olim coniectum in Helisei sepulchrum cadauer reuixit. 4. Reg. 13. Tu vide Hieronymum Epist. ad Eustochium, Augustinum lib. 22. de ciuit. cap. 8. Basilium in orat. de Hamante, Gregorium Nazianz. & Cyprianum, Amb. de Genuasio & Protasio, Gregor. Nyssenum & Theodorum, Theodoretum de mar yribus ad Graecos. Epiphanium in vita Ezechielis, Isaiae, Ieremiae. Et si vetustiora quaeris Cyprianum Epist. 2. & Epist. 76. ad Magnum; Quod hodie etiam geritur, ut per exorcistas voce humana & potestate diuina flagelletur, & vratur, & torqueatur diabolus: & cum exire se, & homines Dei dimisere saepe dicat, in coramen quod dixe-

rit, fallat, & id quod per Pharaonem prius gestum est, eodem mendacio oblationis & fraudis exerceat.

Fatemur non deducendos ad exorcistas quales sunt in 7. de ver. & extraord. cognit. c. 1. §. medicos. Si incantauit vel imprecatus est, vel (ut vulgari verbo impostorum vrar) exorcizauit; non sunt ista medicina genera. Illos enim impostores iudicauit Vlpianus Alexandri Imp. Consiliarius, ita enim de Christianis iudicabant, Tacitus Suetonius, alii. Lex autem non veros exorcistas, sed impostores constringit.

Quod si etiam antiquiora spectemus, habemus Tertull. Apol. cap. 23. Atquin omnis hac nostra in illis dominatio & potestas de nominatione Christi valet, & de commemoratione eorum qua sibi a Deo per arbitrium Christum imminencia expectant. Christum timentes in Deo, & Deum in Christo, subiunguntur seruis Dei, & Christi. Ita de contractu, deque assatu nostro, contemplatione, & representatione ignis illius correpti, etiam de corporibus nostro imperio excidunt inuiti & dolentes, & vobis praesentibus erubescunt. Credite illi cum verum de se loquuntur, qui mentientibus creditis. Nemo ad suum dedecus mentitur, quin potius ad honorem. Hac denique testimonia Deorum vestrorum Christianos facere consueuerunt quia plurimum illis credendo in Christo Domino credimus.

Quod si antiquissima mauis, adeatur Areopagita Eccles. Hierarchia cap. 2. Nam quae Ioseph. lib. 8. de exorcistis Salomonis habet, in dubium vocari possent. Si denique vetera, media, noua & admiranda quispiam desiderat, legat doctissimum & accuratissimum scriptorem Petrum Thyraeum huius Academiæ aliquando Professore de demoniacis pag. 3. c. 43. & consulet quos ipse citat & plurimos & fidissimos.

VERSUS 17.

Ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam Prophetam, dicentem, ipse infirmitates nostras accepit: & agrotationes nostras portauit.

QUESTIO I.

Quomodo nostras infirmitates portauit?

§. 1. Apud Isaiam ita legitur, vere languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit. Euangelista vocat dolores, & vobis, infirmitates & morbos. Tertull. vocat valetudines. Septuaginta verterunt τὰς ἀποκρίσεις in se suscepit, סבל Sabal, quali humeris tulit.

De doloribus Christi Petrus accipit, Ep. 1. c. 2. 24. & quidem crucis. Matthaeus & Petrus facili negotio conciliari possunt. Christus enim nostros morbos portauit, & pertulit, non modo quia eius dolore sanati sumus, hoc est, passione sua peccata iustulit; sed etiam quia idcirco se exinanivit formam serui accipiens, & corpus mortale, ut nostris languoribus mederetur corporis & animae curator. Tulit autem, & a nobis abstulit, non patiendos tartareos damnatorum dolores, sed molestias huius vitae, mortisque ditatam. Hinc apparet quam impia sit argumentatio catechismi Heidelbergiani; probat enim Christum oportuisse nostros dolores ferre, quia nos ab illis liberauit: nam a quo nos liberauit, id ferre debuit. Ea de re agitur cap. 27. & locum citabo & verba. Hac sententia Prophetae blasphemam rationem fulminat. Demoniacos, leprosos, febrientes, caecos, maleducos, malis suis Dominus liberauit, nec ferre debuit tamen illa debuit. Cur igitur fuit opus, eum infernos impii, & damnati hominis cruciatus subire, vrab